

Література

1. Шнурова О.Г., Гладун А.Ю. Психологічні та етичні норми і принципи ділового спілкування // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. — 2003. — №3–4. — С. 420–425.
2. Шуваева И.Н. Стандарты и принципы деловой коммуникации в Германии (из опыта работы по подготовке управленческих кадров РФ в рамках президентской программы) / И. Н. Шуваева // Высшая школа. — 2016. — №7. — С. 85–87.
3. Gesteland R. Cross-Cultural Business Behavior / Richard R. Gesteland. — Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 2003. — 275 с.

Гамідов Мікаїл

студент групи ВФ-101

науковий керівник — Печенікова Л.М.

викладач кафедри української мови та літератури

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ АЗЕРБАЙДЖАНУ В АСПЕКТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті проаналізовано культурні цінності та їх місце в міжкультурній комунікації; зроблено порівняльний аналіз культурних цінностей Азербайджану та України.

Ключові слова: культура, культурні цінності, міжкультурна комунікація, ділове спілкування.

Abstract. In the article the comparative analysis of cultural values and their role in the intercultural communication in Azerbaijan and Ukraine is given.

Key words: cultural values, intercultural communication, business communication.

Культурні цінності і традиції кожного народу розвиваються відповідно до складних умов історії, процес їх утворення зумовлений не так традиціями, як потребами часу і умовами, в яких розвивається культура.

Збереження культурних цінностей та їх місце в міжкультурній комунікації аналізували багато вчених: О. Тейлор, Т. Грушевицька, В. Попков, А. Садохін, С. Тер-Мінасова, У. Гудикунсг, Л. Самовар, Р. Портер, зокрема М. Бахтін, В. Біблер, В. Саф'янов, Л. Буєва, М. Каган, О. Потебня, П. Грайс, Дж. Остін, Дж. Серль звертали увагу на питання толерантності в міжкультурній комунікації.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» культурні цінності — об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України [1].

Поняття «культурні цінності» взаємопов'язане з поняттям «культура» як суспільним феноменом та його виявами в контексті існування людської цивілізації, однак дотепер не існує єдиного універсального визначення «культура». Деякі дослідники схильні розглядати його крізь призму духовного

життя суспільства на рівні ідей, інші вважають, що культура закріплюється у традиції як способі збереження та передачі з покоління в покоління певних уявлень і навичок [2, с. 11].

З історичного погляду культура — це «сукупність матеріальних та духовних цінностей, створених людством упродовж його історії, та різноманітних форм діяльності, спрямованих на їх виробництво, засвоєння та застосування» [3, с. 88].

Кожна цінність — це факти культури, які поділяються на матеріальні та духовні. Перші визначають побутову сторону життєдіяльності, тобто речі й предмети домашнього вжитку, які мають матеріальну цінність, зокрема вони мають не лише утилітарне значення, а й художню та естетичну цінність. Другі створені свідомістю, до них належать твори мистецтва, різні концепції, системи виховання й навчання, а також наукова, релігійна, пізнавальна діяльності та форми їх матеріального втілення: музеї, бібліотеки, ВНЗ. У сукупності духовні цінності охоплюють людські стосунки: дружбу, кохання, толерантність тощо.

Сучасні тенденції правового регулювання суспільних відносин у сфері культури вказують на розуміння необхідності охоплення правовими нормами усього максимально можливого спектру культурних цінностей, зокрема до культурних цінностей згідно переліку ДФС належать:

- оригінальні художні твори живопису, графіки та скульптури, художні композиції та монтажі з будь-яких матеріалів, твори декоративно-прикладного і традиційного народного мистецтва;
- предмети, пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією, науки і культури, а також такі, що стосуються життя та діяльності видатних діячів держави, політичних партій, громадських і релігійних організацій, науки, культури та мистецтва;
- предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок;
- складові частини та фрагменти архітектурних, історичних, художніх пам'яток і пам'яток монументального мистецтва;
- старовинні книги та інші видання, що становлять історичну, художню, наукову та літературну цінність, окремо чи в колекції;
- манускрипти та інкунабули, стародруки, архівні документи, включаючи кіно-, фото- і фонодокументи, окремо чи в колекції;
- унікальні та рідкісні музичні інструменти;
- різноманітні види зброї, що має художню, історичну, етнографічну та наукову цінність;
- рідкісні поштові марки, інші філателістичні матеріали, окремо чи в колекції;
- рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування;
- зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність; рідкісні колекції та зразки флори і фауни, мінералогії, анатомії та палеонтології [1].

Ми вивчаємо нашу культуру різними способами, використовуючи для цього всі можливі джерела. Кожна культура має свої правила та традиції, саме тому ми окреслили деякі аспекти у порівняльному аналізі культур України та Азербайджану, зокрема:

1) *Література*. Видатними українськими письменниками є Т. Шевченко, Леся Українка, Ліна Костенко та їх твори «Кобзар», «На крилах пісень», «Неповторність» тощо. Відомим представником азербайджанської літератури є Мікаїл Мушфіг. Він є автором багатьох віршів, які оспівують любов і красу: «Гая», «Мій друг» та ін.;

2) *Живопис*. Український живопис не можливо уявити без талановитого художника С. Васильківського, а азербайджанський — без Таїра Салахова і його роботи «Тобі людство»;

3) *Танці*. Характерними народними танцями для України є гопак, коломийка та козачок. Азербайджанський танець, як правило, тричастинний: перша частина — хід по колу, друга — ліричні застигання на місці і третя — знову хід по колу. Багато танців, особливо старовинних, називаються на честь улюблених тварин або рослин: «джейранят» — газель, «лале» — польовий мак, «беневше» — фіалка тощо. Майже всі азербайджанські танці — сольні;

4) *Одяг*. До національних костюмів України можна віднести усім відому вишиванку. Жіночий національний костюм азербайджанців складається з нижнього і верхнього одягу: покривало — «чадру» і лицьову фіранку — «рубенд», які жінки одягали при виході з будинку. У чоловіків папаха є символом мужності, честі і гідності, втратити яку вважалося великою ганьбою;

5) *Історико-культурні об'єкти*. В Україні найбільш відомими є Софійський собор, Києво-Печерська лавра, Кам'янець-Подільська фортеця тощо, а в Азербайджані місто Баку є не тільки столицею, але й найбільшим містом визначальних пам'яток: палац ширваншахів, стара Фортеця Ічері-шехер, мавзолей Сеїда Бакуві, мечеть Муххамада ібн Абу-Бакра, мечеть Мірза-Ахмеда, будинок Бакинських ханів, музей Мистецтв, Азербайджанський музей килимів тощо;

6) *Страви*. Українські народні страви — це український борщ, сало, холодець, горілка, кров'янка, вареники; субтропічний клімат зумовили широке поширення в азербайджанській кухні баранини, а також фруктів, овочів, спецій та приправ. Однією з найвідоміших страв азербайджанської кухні є плов, однак варто відмітити ще й такі страви, як долма, кюкю, чихиртма, кебаб тощо. Азербайджанський народ, як і український, є дуже гостинним, тому досить часто можна почути такі слова: *salam aleykum* (мир тобі), *cox sadam* (я дуже радий). На нашу думку, до культурних цінностей можна віднести і місцеві діалекти, які є властиві різним регіонам як Азербайджану, так і Україні.

Таким чином, на сьогодні не існує єдиного розуміння поняття культурних цінностей і уніфікованих дефініцій, які б визначали його зміст, однак у діловому спілкуванні важливо брати до уваги той факт, що кожна культура є унікальною і має свої звичаї та традиції, які необхідно розуміти та поважати.

Література

1. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>

2. Кот С.І. «Культурні цінності»: поняття і термін у контексті повернення та реституції предметів культури / С. І. Кот // Праці центру пам'яткознавства: зб. наук. пр. — 2011. — Вип. 20. — С. 10–27.

3. Культура // Політологічний енциклопедичний словник. — К., 1997. — С. 179.

Матарадзе Георгій

студент групи ВФ-101

науковий керівник — Бедько І.В.

викладач кафедри української мови та літератури

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ЯВИЩА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИЧНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ

Анотація. Статтю присвячено питанню походження, історії розвитку поняття «інтерференція»; розглядаються типи інтерференції російської та української мов в умовах контактування.

Ключові слова: лексична інтерференція, мовні контакти, двомовність.

Abstract. The article deals with the examination of the problem of origin, history and development of the concept of «interference». The article gives the description of lexical interfeeration of Russian and Ukrainian languages due to their interrelations.

Key words: lexical interference, language contacts, bilingualism.

В умовах розширення й поглиблення контактів між країнами на сьогодні гостро стоїть питання про успішність і ефективність міжкультурної комунікації. Визначення міжкультурної комунікації очевидно з самого терміна: це спілкування людей, що представляють різні культури.

Термін «інтерференція» — латинського походження і означає: «inter» між + «ferens» («ferentis») несе, що переносить. Джерелом його є фізика зі значенням накладення хвиль, що призводить до їх взаємного посилення або ослаблення. Явище інтерференції вивчається в лінгвістиці, соціолінгвістиці, психології, психолінгвістиці тощо.

У лінгвістиці проблема інтерференції розглядається в рамках мовних контактів і під інтерференцією розуміється «порушення білінгвом (людиною, що володіє двома мовами) норм і правил співвідношення двох контактуючих мов» [1].

Це явище описується в працях багатьох російських та українських вчених (Е. Верещагін, В. Виноградов, Л. Щерба, У. Вайнрайх, Ю. Жлуктенко).

У лінгвістичну літературу термін «інтерференція» був введений вченими Празького лінгвістичного гуртка. Однак широке визнання цей термін отримав після виходу в світ монографії У. Вайнрайха [2]. За У. Вайнрайхом, під інтерференцією розуміють «ті випадки відхилення від норм будь-якої з мов, які відбуваються в мовленні двомовних у результаті того, що вони знають більше мов, ніж одну, тобто внаслідок мовного контакту» [2].